

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:**
1. **All** questions are **Compulsory**.
 2. **Each** questions carries **15 marks**.
 3. Draw neat **diagram** wherever **necessary**.

1. Answer **any two** of the following.
 - a) Bring out the important production relationships in Agriculture.
 - b) Examine the rationale for Government intervention for price support.
 - c) Explain the concept of Buffer stock what is its role?

2. Answer **any two** of the following.
 - a) What do you understand by credit fragmentation?
 - b) Examine the role of commercial bank in rural credit.
 - c) Evaluate the performance of SHGs & RRBs in rural credit.

3. Answer **any two** of the following.
 - a) Define work, skill & Productivity.
 - b) Explain various methods of measurement of employment & unemployment.
 - c) What is labour market segmentation.

4. Answer **any two** of the following.
 - a) Explain the concept of lease market and its features.
 - b) Discuss the effects of inequality in distribution of land holdings.
 - c) Which are the various crop sharing practices in India?

२

(मराठी रुपांतर)

(वेळ: २ तास)

(एकूण गुण : ६०)

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
२) प्रत्येक प्रश्न १५ गुणासाठी आहे.
३) आवश्यक त्या ठिकाणी सुबक आकृत्या काढा.

१. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
अ) कृषी क्षेत्रातील महत्वाचे उत्पादन संबंध स्पष्टपणे मांडा.
ब) आधारभूत किंमतीसाठी सरकारच्या हस्तक्षेपांच्या तर्काचे परिक्षण करा.
क) राखीव अन्नधान्यसाठी संकल्पना स्पष्ट करा. त्याची भूमिका काय आहे ?
२. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
अ) 'पतपूरवठ्याचे विखंडन / विभाजन' यावरून आपणास काय बोध होतो ?
ब) ग्रामीण पतपुरवठ्यात व्यापारी बँकांच्या भूमिकेचे परिक्षण करा.
क) स्वयं सहाय्यता गट (SHGs) आणि प्रादेशिक ग्रामीण बँका (RRBs) यांच्या ग्रामीण कर्जपुरवठ्यातिल कामगिरीचे मूल्यमापन करा.
३. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
अ) 'काम, कौशल्य आणि उत्पादकता' या संकल्पनांची व्याख्या लिहा.
ब) रोजगार आणि बेरोजगार मोजमापाच्या विविध पद्धती स्पष्ट करा.
क) श्रम बाजार विखंडन / विभाजन म्हणजे काय ?
४. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
अ) भोडेतत्व बाजार ही संकल्पना आणि त्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
ब) भुधारणा वितरणातील असमान वाटपाच्या परिणामांची चर्चा करा.
क) भारतातील पिक सामायिकरणाच्या (crop sharing) विविध पद्धती कोणत्या आहेत ?
